

Dit statement is een reactie op het wetsvoorstel 'Internationalisering in balans'. Met dit statement wil Economie071 het economisch belang van internationalisering voor regio Leiden onderstrepen.

"De partners van het samenwerkingsverband Economie071 zijn van mening dat internationalisering van het MBO, HBO en WO van groot belang is voor het aantrekkelijk blijven van de Nederlandse (kennis)economie en die van onze Economie071 kennisregio in het bijzonder."

De regio 071 is met het Leiden Bio Science Park, het Space Cluster en het Unmanned Valley cluster een van de hotspots voor innovatie. De Universiteit Leiden is met internationaal onderzoek en internationale studenten nauw betrokken bij de ontwikkeling van deze clusters. Maar deze bijdrage geldt in de Leidse regio voor de hele onderwijskolom. In het MBO, HBO en WO krijgt dat vorm in het ontwikkelen van competenties en persoonlijke groei van studenten. Voor opleidingen krijgt dat vorm in het kennisdelen in verschillende netwerken verticaal (VO, MBO, HBO en universiteit) en ook internationaal. Internationalisering is een logisch gevolg van de internationale georiënteerde historie van het bedrijfsleven en de dienstensector in Nederland en de focus op de Europese Unie. Daarbij draagt internationalisering ook bij aan een hoger doel: het steeds verder brengen van de samenleving door het ondersteunen van ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid en nieuwe technologieën.

Als resultaat hiervan zijn de studenten en medewerkers van de instellingen internationaal competent: voorbereid op een multiculturele samenleving en de internationaal georiënteerde arbeidsmarkt.

Hieronder volgt een nadere toelichting op de verschillende aspecten van het belang van internationalisering.

Nadere toelichting:

1. Economie071

Economie071 is het economisch samenwerkingsverband van gemeenten, kennisinstellingen en ondernemersorganisaties in het 071-gebied, de Leidse regio met Leiden als centrumstad. Economie071 is een 'triple helix' netwerk gericht op innovatie en economische groei, waarbij de lokale inbedding en internationale verbondenheid van deze ecosystemen de groei accelereert. Met het Leiden Bio Sciencepark en het Noordwijkse Space cluster is het 071-gebied, met een kwart miljoen inwoners, en tal van bedrijven en werknemers, één van de 'hot spots' in de nationale agenda voor technologie en innovatie. Universiteit Leiden is een van de deelnemers en 'founding mothers' van Economie071 met in 2022 33.232 studenten waarvan 19,5% internationale studenten.

2. Toestroom internationale kenniswerkers

De jaarlijkse Index van Economie071 laat zien dat de streek zich goed ontwikkelt en ook tijdens de coronacrisis robuust en veerkrachtig is gebleken. Er zijn verbanden tussen het aantal internationale studenten die in het 071-gebied blijven en met het aantal bèta's, het aantal startups, de werkgelegenheid, de R&D-budgetten en anderen.

De toestroom van internationale kenniswerkers is van groot belang voor het 071-gebied dat gekenmerkt wordt door een sterk geïnternationaliseerde arbeidsmarkt waar men op internationale schaal moet concurreren voor de werving van toptalent. Het aandeel van internationale kenniswerkers op de regionale arbeidsmarkt is de afgelopen jaren toegenomen. Een aandeel van 5,3% betekent ruim 6.500 (grotendeels hoogopgeleide) mensen.

3. Talentenpool voor innovatie

Zoals het er nu uitziet, hebben we tenminste tot in de jaren 2040 te kampen met een vraag naar werknemers/ talent. In Nederland zijn er ook krimpgebieden, waar woon- en werkactiviteiten geleidelijk zullen afnemen. Daar tegenover staat een beperkt aantal steden en gebieden, waar inwonertal en bedrijvigheid zullen blijven groeien. Economie071 is er daar een van. Dat heeft alles te maken met de ontwikkeling van Nederland als kenniseconomie. Kennis vergt clustering en dichtheid. Kennis gedijt bij communicatie en nabijheid en verbinding, tussen mensen, instellingen en bedrijven, over grenzen heen. Internationalisering heeft te maken met en draagt bij aan diezelfde kenniseconomie. Kennis veronderstelt massa, om te specialiseren en te differentiëren. De puzzels waar wetenschap en economie in de triple helix gebieden voor staan, vergen mobilisatie van alle talent. En de Engelse taal maakt het mogelijk de beste talenten en onderzoekers van de wereld te interesseren voor Nederland. Geen stad of regio kan meer op zichzelf bestaan, zelfs hele grote steden en regio's niet. Het gaat steeds om het aanleggen van een talentenpool die groot en open genoeg is om te blijven innoveren.

Buitenlandse studenten en Engelstalige studies zijn een uitdrukking van die kenniseconomie. Terugdraaien of belemmeren van de internationalisering staat daarmee op gespannen voet.

4. Wederkerigheid

Voor de hotspots van de kenniseconomie zijn twee soorten verbindingen belangrijk. Ten eerste de verbinding met andere hotspots in binnen- en buitenland, ten tweede de verbinding met de direct omringende regio. Om de verbinding met de andere hotspots gaande te houden, is een vorm van wederkerigheid nodig. Zowel het uitgangspunt als de praktijk van het over de grens studeren is wederkerigheid: bemoeilijken van de toegang van het Nederlandse wetenschappelijk onderwijs (wo) voor buitenlanders kan gevolgen krijgen voor de toegankelijkheid van het wo in het buitenland voor Nederlanders. Want de inzet van internationalisering is niet alleen schaalvergroting van de arbeidsmarkt. De inzet is ook het scheppen van een 'common ground' onder jonge mensen voor kennisopbouw, uitwisseling, samenwerking en internationaal burgerschap.

5. Vasthouden van internationaal talent

Een aandachtspunt is het verhogen van de 'stayrate', de mate waarin buitenlandse studenten na hun afstuderen in Nederland blijven. Uit onderzoek is gebleken dat ze met name de eerste jaren na hun afstuderen een hoge toegevoegde waarde hebben voor de Nederlandse economie. In 2019 heeft het Centraal Planbureau becijferd dat een Europese student de Nederlandse schatkist gemiddeld bijna 17.000 euro oplevert en een niet-EER student maar liefst ruim 96.000. Het CPB merkt daarbij op dat veel van deze baten pas aan bod komen als een buitenlandse student in Nederland blijft wonen en werken (en dan belasting betaalt). Het kan dus beter. Er zijn aparte programma's om de stayrate te verhogen. De consensus is dat je dat vooral in de regio moet doen door een open vestigingsklimaat te creëren: verwelkomingsprogramma's, laagdrempelige cursussen Nederlands, goed wegwijs maken, vrijwilligersprogramma's.

Ten slotte: Nederland als Kennisland

Met dit statement wil Economie071 het belang van internationalisering laten zien in het complexe ecosysteem van de regio. Een wet zoals voorgesteld kan gevolgen hebben voor de aantrekkelijkheid van Nederland als kennisland, en dat kan weer gevolgen hebben voor de ontwikkeling van regio's zoals Economie071. Wij vragen om dit belang goed mee te wegen in de besluitvorming.